

A 4254

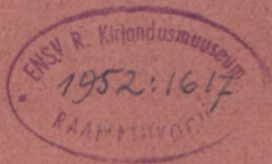
Kristlilic laste kirjandus

Nr. 1.

Mitte enam nutta.

Þöulufutufe.

A. 4254.

Mitte enam nutta.

Jõulujutt lastele.

Tallinnas, 1910.

J. Felsbergi ja A. Tetermanni kirjastus.

Mitte enam nutta.

õulufuu 17. päeval, enne lõu-
nat kell 11, istus proua von
Geesheim kirjutuse laua ääres.
Temal olivad mitmesugused se-
delid ees, ühest tõmbas kriipsu
läbi, teisele lihas natuke juurde.
Sest siin pidivad wiimased as-
jad jõuluks weel muretsetud
saama.

Waiksel, wiisakal kombel koputas keegi ukse
pihta. Rahaselt hüüdis proua von Geesheim:
„Sisse!“ Inimesed teadsiwad ometi, et ta ilma
segamata tahtis olla.

Pereemand Mandel, kes alles oktoobrist saadik
lossis oli, astus sisse.

„Mis Teie tahate siis, Mandli emand? Mina
arwan, et meie seda, mis täna oli, oleme juba

eile õhtu läbi rääkinud. Mul on sel filmapilgul mitmesugust arvamist ja rehkendamist."

"Andke andeks, armuline proua," kõlas viisakalt ja tasakeste.

Mandli emand ei võinud oma filmapijaraid mitte tagasi hoida.

"Mitte enam nutta!" hüüdis proua von Geesheim. "Mina ei armasta seda."

"Mis on?"

"Minul on üks suur palve. Kas armuline proua ei tahaks mulle lubada, ühel jõulupühal Badenisse sõita, et" . . .

"Aga armas Mandli emand," ütles losfi waltsejanna wahete, "mis Teil meele tuleb? Ühel jõulu pühal tahate Teie ärasõita! Üsna selle peale vaatamata, et juba 24-mal kaks herrat wõeraks tulewad ja esimesel ja teisel pühal weel palju wõeraid wõtame. Mis peame siis tegema, kui Teie ära olete?"

"Kui armuline proua mind pereemandaks wõtsiwad, siis lootsin ma oma wäikeste tüdrukute kaasa tuua tohtida. Armuline proua ei soowinud seda mitte, aga lubasiwad et ma ühel jõulupühal oma lapse juurde tohiksin sõita ja" . . .

"Jah, armas Mandel, seda ei teadnud ma seekord weel mitte, et pühade ajal nii rahutumad saawad olema ja et meile maja wõeraid täis tuleb. Sõitke uueks aastaks. Siis ei räägi ma

midagi selle vastu. Siis võite Teie minu pärast mitmeks päevaks ära jääda."

Proua von Geesheim pööras jälle oma kirjutusetöö poole ja pereemand lahkus kambriks.

Wäljas jäi ta seisma ja kuiwatas piisaraid, mis wahetpidamata tema filmist woolasiwad. Ta ei näinud, et wana toa emand, keda lossis „Liine-emandaks" nimetati, teda eemalt tähele pani: Tema ei näinud midagi, mitte midagi, sest ta filmad oliwad nutust segased ja süda oli raske.

Mandli emand läks triikimise tuppa ja hakkas tööle. Wäikese Liise=Lote pärast oleva peenikese pesu wõttis ta tükk tükk kätte. Peaaegu õrnalt wiibis ta film selle peal. Temal oli üks väike tüdruk, kes just niijama wana oli kui Liise=Lote. Oi, tema Maria oli üks kena laps, ilus ja õrn, walge nagu lossi laps, suurte, siniste silmadega. Tema ei armastanud oma last küll mitte vähem kui armuline proua oma wäikest tüdrukut armastab, ja siiski oli ta temast lahutatud — werise jõdamega, elu määruste junnil.

Nasta eest oli ta mees jõdamerabandusesse furnud, oli tema ja ta lapse ilma abita maha jätnud. Temal oli koht olnud kus ta oma naese ja lapse tarwis küllalt wõis teenida. Suru muutis seda. Nüüd pidi naene ise oma leiba teenima.

Tema oli wiivitanud kindlat kohta vastu wõttes, sest et ta enesel küllalt jõudu ei tunnud,

oma last maha jätta. Ta oli katsunud enesele kohta otsida, kus lahutust tarwis pole, aga asjata.

Dh seda filmawett, mis siis walati, kui ema ja laps pidivad lahkuma. Wäike tüdruk polnud ju lahkumist oieti mõistnudgi waid aga tajakeste ütelnud: „Tule warsti jälle, emakene!“

Silmapijarad woolasiwad jälle nii, et nad jäsinal palawa triikraua peale langesiwad.

„Mandli emand, armas Mandli emand!“ hüüdis korraga üks õrn lapse heal, mispäraft ja nutad? Kas ja oled haige. Wõi oled ja kurb? Dh ära nuta.“

Kohkudes waatas emand ümber. Seal seisis wäikene Liise-Lote ja tema filmad oliwad põnewalt nutja poole pööratud.

„Mispäraft ja nutad, Mandli emand?“ küsis ta jälle. „Liine-emand ütles alles täna hommiku wara: „Tõul on nii õnnis ja rõemus.“ Ja ta ütles weel: Seal kuiwatab armas Jumal kõik filmapijarad ära. Dh ära nuta, Mandli emand, mina armastan ju sind.“

Emand pani triikraua ära ja tõmbas armsa lapse enese juurde: „Sa hea, wäike Liise-Lote,“ ütles ta, „Jumal tafugu julle, et sa mind armastad. Mina ei taha ka enam nutta.“

„Mispäraft ja nutsid, Mandli emand? Ütle mulle aga,“ — ja wäike ähwardas sõrmega, aga

üttele ka tõeste, nagu mina mammale pean tõtt ütleva, kui ma olen nutnud."

"Mina nutsin, väike Liise=Lote, sest et mul oma lapse pärast kahju on."

"Sul on laps, Mandli emand! Kus ta siis on? Mispärast pole sa teda kaasa toonud, kui sa meile tulid?"

"Ei olnud võimalik, Liise=Lote. Vaata — minu väikesel Marial oli ija; selle võttis armas Jumal tema ja minu käest ära, ja et ma waene olen, pean tööd tegema ja raha teenima. Minu väike tüdruk on seniks minu õe juures. Küüd ma mõtlesin selle peale, kudas ta oma ema järele igatses."

Liise=Lote jäi mõtlema ja raputas³ pead. "Mina ei mõista," ütles ta, "mispärast sina oma väikesest tüdrukut pole kaasa toonud. Oh kui hea oleks mul temaga mängida ja ma armastaksin ka teda. Ütle ometi Sõululapsele, et ta sinu Maria kaasa toob."

*

*

*

Proua von Geesheim oli selle wahel oma kirjutuse lõpetanud ja helistas, et toaemandat sisse kutsuda. Tema tahtis oma juukseid üles teha lasta, et kohe pärast sööma oma mehega raudtee jaama sõita ja asjatalituse pärast homseks Badenisse jõuda. Liine=emand tuli.

Tema oli armulist prouat, kui see alles laps

oli, oma käte peal kannud, tema neitsipõlves alati tema ümber olnud ja temaga kaasa tulnud, kui ta abielusje astus, jesi ilma Lote preilita elada, ei wõinud ta mõteldagi!

Proua von Geesheim oli pehme tooli peale istunud, tanukese ära wõtnud ja laskis oma pikad kollased juuksed üle õlade rippuda. Waitolles hakkas Liine=emand neid kannimä ja sugema; ja nüüd kannis ta paraku natuke kõwaste.

„Hea kinni, Liine!“ hüüdis proua von Geesheim ja waatas äkitselt ümber, „mispärast sul täna nii paha ilm on.“

Nii küsis ta naerdes, aga lõi siiski tõsiseks, kui ta märkas, et Liine=emand kurb oli. „Mis sul wiga on, Liine?“ sõnas ta edasi. „Ütle seda, ütle kohe. Jäta mu juuksed, tule nüüd waata mu filmi ja tunnista, mis sul on.“

„Jah, seda mina tahan ka.“

Liine=emand seadis ennast just oma noore walitsejanna ette ja algas oma kõnet sissejuhatusesega nagu see alati tema wiis oli kui nad üksi oliwad: „Waadake Lotifene, ma pean selle peale mõtlema, et Teie wäikese lapsena ja siis noore neiuna, iial ei wõinud näha kui keegi nuttis. Teil oli hea ja pehme süda. Teie ei wõinud seda kannatada, ja nüüd“ — —

„Noh, Liine, ja nüüd?“

„Nüüd, Lotifene, pean mina, Liine=emand,

fes Teie kätte peal olen kannud, sest filmapiigust kui Teie ilmale tulite, nägema, et Teie teiste filmapijaratest jüüdlane olete.“

„Aga Liine!“

„Sh, wait, Lotifene! Mina ei tea, mis see on, aga ma nägin natukesel aja eest pereemandat siit toast wälja tulewat. Wäljas jäi ta waitjelt seisma ja pisarad woolasiwad filmist. Tema ei teadnud, et ma teda nägin, sest muidu poleks ta mitte oma pijaratele wabadust annud. Teie peate midagi ütelnud ehk teinud olema, Lotifene, mis emandale pijarad filmi ajas, waesele emandale, kelle elu juba muidugi küllalt walus on. Oma mehe on ta kautanud, oma ainust last ei tohi ta enese juures pidada.“ —

„Oh Liine, Liine, ole wait!“ palus proua von Geesheim, kuna palaw puna tema palgedele tõusis. „Wõib olla, et ma filmapijarate juures jüüdlane olen, aga kuule ometi: Mandle emand tahab pühadeks Badenisje sõita ja meil on maja wõeraid täis. Mis me peame tegema?“

„Lotifene, sel korral, kui teie Mandle emanda siia wõtsite, ütlesite teie temale, sest et meie juures lossis ühe nelja aastase lapse tarwis jugugi ruumi ei näidand olema, — et ta ühel jõulu pühal oma last wõib waatama minna. Kui Teie ja Teie wäikene Liise-Lote ühest ärahistakse ja Teie peaksite jõuluid üksi pühitsema ja laps ka.“ —

„Liine, ole wait,“ palus proua von Geesheim jälle ja hakkas wana emanda kätest kinni.

„Mina ei wõi weel mitte, Lotifene, Teie peate ometi õppima mõtlema, et kui inimesed ka wafesed on ja teenima peawad, neil ometi samasugused tundmised wõiwad olla kui Teil, ja“ —

Kaugemale ei jõudnud Liine=emand mitte, sest praegu tehti uks müürinal lahti ja Liise=Lote astus sisse, kuumawate palgede ja särawate silmadega.

„Oh mamma!“ hüüdis ta, „papa näitas mulle wäikest hobust, nii wäike, nii madal! Ja see peab minu olema. Oh kui rõemus ma olen!“

„Wäike tuuseldis, kus sa alati peitus oled?“ küsis proua von Geesheim, last oma juurde tõmmates.

Kuna Liine=emand nüüd jälle oma walitsejanna juurde tegewusel oli, leidis ta jüiski aega küllalt, „losji last“, nagu ta teda nimetas, särawate silmadega tähele panna.

„Mamma,“ jutustas wäikene, „ma olin praegu papa juures ja enne,“ — Liise=Lote sai järsku üsna tõsiseks — „enne olin ma Mandle emanda juures. Oh mamma, mõtle, ta nuttis, ta nuttis wäga. Misparast peab ta nutma, mamma, kui ta ometi meie juures on? Ehk,“ sosistas laps tasakeste, „ei ole tal wast mitte hea? Mõtle

ometi, temal on üks väike tüdruk, ja seda ei ole ta kaasa võtnud meie lossi, kus ometi nii palju ruumi on. Mamma, see ei ole temast mitte ilus. Sina ei jätaks ometi mind mitte üksi?"

Liine-emand kammis hoolega edasi, aga oli wait. Asi, mille eest tema võidelda tahtis, seisis nüüd parema isiku käes.

Enne kui proua von Geesheim vastata võis, jutustas Liise-Vote edasi.

"Mina ütlesin, et Mandle emand peab ometi Jõululast paluma, et see tema väikese Maria siia tooks. Siis oleks ometi minul ka keegi, kellega ma mängiks. See oleks ilus, mamma. Ütle sina ka Jõululapsele, et hea Mandle emand mitte enam ei nuta. Nüüd pean ma jälle papa juurde minema." Ja filmapilk oli väikene kadunud.

Liine-emand tegi väikese wahе ja seadis ennast oma walitsejanna ette:

"Koh, Lotifene, mis nüüd?"

"Mis nüüd, Liine? Ma ei ütle sulle midagi."

Proua von Geesheim tahtis naerda, aga see ei läinud korda. Ilma et ta keelata võis, tungiswad korraga pisarad ta filmist välja. Ta toetas ennast oma ustawa toaemanda najale ja sõnistas: "Oh Liine, mispärast ei ole ma selle peale mõelnud, kui sügawaste mina ühte waest ema jüdan haawasin. Jah, sul on õigus, tema

armastab tõeste oma last farmapealt niisama kui mina omal armastan."

Behmeste silitas Liine-emand tema ilusaid kollakaid juukseid ja ütles: „Nüüd on hea, Lotifene. Veel on aega jõuluks.“

Proua von Geesheim vaatas jälle üles ja vastas naeratades: „Liine, sa pead täna Badenise kaasa tulema. Jõululaps peab Mandle emanda filmapisarad kuiwatama, aga jeniks peab ta ometi furwaks jäema.“

„Sest pole wiga, Lotifene, kui aga siis kõik heaks saab. Waitolemist on ta juba õppinud.“

Nüüd ruttu, sina paha Liine, muidu ei saa meie mitte walmis!“

* * *

24 detsember oli käes ja tõi palju tüli, palju tööd. Ka lossis Geesheimi perekonnal oli veel palju teha.

Suur saal, kus kingitused pidiwad kätte antud saama, seisis üksi proua von Geesheimi ja Liine-emanda walitjuse all.

Wastu kella kolme sõitis lossiherra raudtee jaama, kahte sõpra ära tooma, kes heameelega jõuluõhtut ühes perekonnas tahtsiwad ära pidada. Kui ta tagasi tuli, oli juba üsna pime. Keegi ei pannud tähele, et Liine-emand tema tulekul väga tegew oli. Mandle emandal oli majatalitusega palju tegemist. Ta oli väga kahwata-

nud, aga ei nutnud mitte. Tema teadis, et armuline proua seda ei armasta kui ta nutab.

Otse sel ajal kui herra von Geesheim wõerastega sisse astus, istus tema oma tuppä mõneks minutiks puhkama. Ta waatas ümber. Oh kui palju oleks siin ruumi tema wäikesele Mariale, ja ükski ülewal lossi ruumides ei märkaks, et siin all üks laps oleks.

Müüd pidi tema wäikene tüdruk esimese jõuluõhtu ilma emata äraelama. Siiski — lapsed unustawad ruttu. Kui Maria oma mänguasjades tegewusel oli, mis ema temale oli saatnud, kui tädi tema wastu lahke oli, siis wõis ema muidugi tema meelest äraminna. See oli laste wiis, milleks temal õigus oli. Aga ema ei wõinud ometi unustada, et tema oma lapse, oma ainjama lapse, oli pidanud äraandma, selle ainjama maapealse õnne, mis armas Jumal temale oli jätnud. Aga wait! wait! See oli ju jõul, see kallis püha, mille tähendus iga maapealse walu peab kautama.

„Häda sellele, kes maapealse kannatuse pärast igawese auustuse unustab.“ Nii oli kord üks wana õpetaja manitsewalt ütelnud. Eks ei seisnud ka piiblis kirjutatud: „Mina tahan kõik filmapisarad ära pühkida.“

Proua von Geesheim oli wiimsil päiwil wäga

hea ja lahke olnud, aga näitas lubapalumise Badenisse sõita täieste unustanud olevat.

Siiski edasi! Oli ju mitmejuguist tööd, sest warsti oli oodata et jaali helistatakse kingitusi wastuwõtma. Lossi peal oli see wiis, et teenritele sellesamas jaalis kingitusi jagati, kus heraste jõululaud seisis.

Wiimaks kostis kellahelin wahekojast läbi. Kõik ruttasiwad üles. Mandle emand astus kõigewiimaks suurde jaali. Oh seal woolas kui walguise meri! Kui auuliselt lõhnas kuusepuu! Kui pühalik paistis kõik olema.

Wanal harjunud wiisil, oma mehe noorte sõbrade sealolekust hoolimata, istus [proua von Geesheim klaweri ette ja algas jeda wiisi: „Waike öö, püha öö.“ Oma selge, ilusa healega laulis ta jeda laulu. Tema mees, wõerad ja pere aitasiwad kaasa.

Liije-Lote tundis ka jeda laulu ja laulis kaasa. Jah, tema jõudis oma magusa healekesega ifka liig wara salmi lõpule, aga see ei seganud sugugi pühaduse tõsidust.

Siis rääkis herra von Geesheim mõned sõbralikud sõnad oma rahwa wastu, sõnad mis ühe hea herra südamest tuliwad ja sellepärast ka ruttu teed leidsiwad rahwa südamete juurde.

Igaühele pidi oma koht kätte näidatama. Liije-Lote oli usin selle juures.

Häkitseft seisib proua von Geesheim oma pereemanda ees, wöttis ta käest finni ja ütles: „Armas Mandle emand, eks ole tõsi: „Mitte enam nutta?“ Nüüd on ju jõulud ja Liise-Lote ütles Teile ometi, et Jõululaps kõik filmapisarad ära kuiwatab.“

Mandle emand kummardas ennast oma waltsejanna käe kohal ja wastas taja: „Andke andeks, armuline proua, et minu ema jüda mind ford on ära kiskunud.“

„Tule ometi, Mandle emand!“ hüüdis Liise-Lote, „tule ometi. Mamma ütles, et sa saad miskit wäga ilusat, aga ma ei tea ise weel mitte, mis see on. Meie peame teinepoole laua minema.“

„Emakene, emakene!“ kõlas seal üks lapse heal.

Üks wäike walgewereline, siniste filmadega tüdruk tuli ja kufutas ennast pereemanda kaenlasse.

Ta ei teadnud enam mis ta pidi mõtlema. Ta waatas lapse peale, katjus käega tema otsaesist ja kartis, et see meelesegaduse kufutus on, aga ei, see oli tõsine asi. Tema wäikene Maria sirutas oma käed tema ümber, naeris ja ütles: „Sinu armuline herra tõi mind täna raudtee pealt siia. Emakene, nüüd jäen ma üsna sinu juurde siia lossi peale. Mõttele ometi.“

Surnukahwatult, aga ütlemata õnneliku näu-

ga, langes Mandle emand põlvili, ja hoidis lapse ümbert finni.

Proua von Geesheim naeratas ja ütles: „Kas ma olen õieti teinud? Teie näete, et ma ilma Teieta ei wõi olla. Teie abi on mulle igalpool tarwis. Sellepärast on parem, et Teie laps üsna Teie juurde jääb.“ Pisarad, suured filmapisarad weeresiwad wahetpidamata üle pereemanda kahwatanud näu.

„Andke andeks armuline proua,“ sosistas ta, „need on ju ütlemata õnne filmapisarad.“

Liise-Lote oli ise ka kohmetanud siiski kogus ennast ruttu ja ütles: „Oh nüüd on ilus. Nüüd on sul Mandle emand, sinu Maria ja minul on keegi kellega ma mängin. Eks ole tõsi, sinu Maria tohib ometi minuga mängida?“

Proua von Geesheim läks nüüd laua juurde tagasi, mis perekonna liikmete tarwis kaetud oli.

Liine-emand tõmbas teda kleidist ja ütles: „Koh Lotifene, kas Teie usute nüüd, et teistel emadel ka nende lapsed armsad on? Jumal õnnistagu Teile tänast õhtut!“

11865

Sind 3 top.